

ЕНЕРГЕТИЧНЕ ДЗЕРКАЛО

(Миколі Зимомрі — 70)

30 жовтня 2016 відзначив свій 70-літній ювілей відомий учений, перекладач, публіцист і прозаїк, академік Академії наук Вищої школи України Микола Зимомря. Це одна з яскравих особистостей, щедро обдарована божим талантом. Але було б великою помилкою думати, що у його душі талант булькоче, виплескується і цього достатньо, щоб усе життя процвітало і часу від часу заповнювалося талановитими науковими і художніми творами.

Ні, це зовсім не так, і для того, щоб сповна втілити закладені життєві потенції, треба мати принаймні два обдарування: весь час перебувати у сфері науково-творчого осяяння і володіти силою легкого й швидкого вираження думки, уміти висловити те, чим живе внутрішній світ. І Миколі Івановичу якраз ці здібності притаманні.

Не «роль», як кажуть соціологи, безособова функція людини, що часто прищеплена із-зовні, може бути небажаною, «чужою», нелюбою, затуляти те найдорожче, що лежить на душі, блокувати життєдайні ідеали, послаблювати і гасити емоційну чутливість, а то й дегуманізувати й деперсоналізувати людину. А саме покликання, що складає духовну основу індивідуальності, є необхідною умовою самореалізації і самоутвердження. Такі люди, писав Людвіг Фейербах, «йдуть, як рибини, через усі перешкоди, аби нереститись в дельтах річок, часом гинуть масами на шляху, аби тільки виконати закладений природою високий обов'язок».

У творчості, як каже Гегель, відбувається «очищення духу від станів не-свободи». І творча праця для таких людей, як професор Микола Зимомря, набуває екзистенційного значення, залежно від поворотів його життєвої долі і примх фортуни. У безхмарні дні існування вона є джерелом сил, наповнює душу радістю творення, а в похмурі дні — урівноважує душу, гармонізує її зі світом.

Бо тільки такого крою люди, як наш ювіляр, здатні через свої твори виразити широкий спектр людського життя й духовних поривів, органічно синтезувати раціонально-нормативне й емоційно-особистісне, осягти загальнолюдське й заглянути у найглибші й найпотаємніші куточки людської душі, сколихнувши їх до дна.

Моряки зазвичай говорять про розу вітрів на морі. Такою розою вітрів для Миколи Зимомрі є три європейські культури — українська, польська та німецька, вони визначають вектор його наукових пошуків. І навряд чи знайдеться сучасник, який би з такою вражаючою духовною енергією, на-

тхненням і дивовижною працездатністю жертвував своє здоров'я для того, щоб міцнішали братні духовні мости між Україною, Польщею і Німеччиною, розцвітали українсько-польсько-німецькі літературні зв'язки.

Насамперед слід вказати на велике значення творчої праці у житті Миколи Зимомрі. Звісно, обсяг зробленого не варто перетворювати в єдиний критерій обдарованості й показник працездатності. Відомі різні, часом навіть протилежні судження про обсяг творчої праці. Вольтер казав: «У безсмертя вирушають із невеликим багажем». Йому заперечував, можливо, й дещо іронічно, Стендаль: «Писати треба багато, бо невідомо, що залишиться». Та в кінцевому результаті після вченого, перекладача, публіциста, прозаїка залишається твір, який починає жити своїм, незалежним від автора, життям.

Ось уже понад 50 років Микола Зимомря працює в ділянках україністики, славістики, зокрема полоністики, германістики, перекладознавства і художнього перекладу. Микола Ткачук у своїй книзі «Першооснова змісту. Літературний портрет Миколи Зимомрі» (Тернопіль, 2016) умістив бібліографію вибраних праць ювіляра, у ній — 147 позицій займають окремі видання, монографії, підручники, навчальні посібники, брошури, художні і перекладні книги, впорядковані наукові збірники, хрестоматії, антології; і 976 — літературно-критичні статті, розвідки, огляди, публіцистичні роздуми, рецензії на художні і наукові твори.

За Стендалем, Микола Зимомря давно уже заслуговує на безсмертя, адже кожен його твір є могутнім «енергетичним дзеркалом», що відбиває смислову інформацію, систему норм, правил, настанов, цінностей, а також сіль пошуків автора. Можемо лише здогадуватися, скільки разів той чи інший твір він переробляв, перекреслював, згладжував, доповнював і т. д. Для нас назавжди залишиться таємницею ефект наукової і художньої думки ювіляра, її несподіваний поворот, непередбачуваний за своєю новизною, часом парадоксальний за змістом та формою. До цього варто додати, що праці Миколи Зимомрі написані й опубліковані німецькою, французькою, англійською, українською, польською, російською, білоруською, словацькою, чеською, сербською, болгарською, хорватською, угорською мовами.

У доробку вченого низка монографій, підручників і навчальних посібників. Почати хоча б із праць, опублікованих німецькою мовою, які вийшли в Берліні, де Микола Зимомря захистив (1972, 1984) дві докторські дисертації: «Сприйняття української літератури у німецькомовному світі до 1917 року. До історії українсько-німецьких літературних зв'язків» (1972), «Сутність міжлітературних взаємодій та роль перекладу в художньому процесі» (1984).

Чітка визначеність смислу і думки, дохідливість вкладених у ці твори ідей, жвавість і яскравість їх утілення характерні для наукового стилю Миколи Зимомрі. Конкретний розгляд предмета виявляє складне взаємопереплетення різних чинників: з одного боку, розширюється сфера побутування так званих міжнаціональних стилів і жанрових форм, а з другого, діалогічність літератур демонструє свою невичерпну життєдайну силу, пафос спільного в головному й вирішальному аж ніяк не заступає перед

зором те особливе, що визначає характерні національні прикмети кожної літератури, її оригінальність, неповторність і незамінність.

Багатючий матеріал як для аналітико-теоретичних розділів, так і для подальшого збагачення перекладної практики дають монографії Миколи Зимомрі «Художній переклад і рецепція в контексті взаємодії літератур» (1981), «Основи теорії та практики перекладу» (1985), «Переклад: теорія та практика» (2001), «Інтерпретація тексту мовою мети» (2007), «Переклад: система кваліфікаційних засад» (2011), «Текст. система. Поетика жанру» (2012, у співав.) та ін. Кожна з цих книг орієнтована на загальний і естетико-художній рівень споживача, його асоціативні й апперцептуальні здібності, суспільно-політичні й естетико-наукові інтереси.

Та нам би хотілося більше уваги приділити здобуткам Миколи Зимомрі у сфері полоністики, це найкраще відповідає профілю нашого видання. Процеси зближення української та польської літератур характеризуються справді небувалою інтенсивністю й багатосіяжністю. Дедалі зриміше втілюючись у реальній художній «матерії», виступають прикмети не тільки ідейної, світоглядної, а й естетичної єдності цих літератур, її діалогічності. На повну силу працює внутрішній творчий потенціал — дедалі глибше осмислювані, а часом немовби наново відкриті традиції рідної культури, розширюється міжнаціональне і міжнародне поле зору й активної взаємодії.

На якихось особливо чуттєвих вузлах сучасної проблематики ці сплески і спалахи своєрідності помітні в книгах Миколи Зимомрі «W obliczu zmian» (2005), «Wymiary zmagañ duchowych» (2006, у співав.), упорядкованих наукових збірниках «Postawy humanistów wobec problemów i wyzwań współczesności» (2009), «W kręgu translatoryki i dialogu kultur» (2009), «Recepcja treści: studia literackie i translatoryczne» (2014), випусках культурологічного збірника «Україна — Польща: діалог культур» (1999–2006, вип. 1–6), нарисах про польських діячів культури (і українських у Польщі) Якова Мушинського-Гудемчука, Казімежа Денка, Анджея Кринського, Євстахія Ракочи, Марії Урбанець, Ігоря Добрянського, Петра Венсерського, Станіслава Калюжного, Ярослава Грицков'яна, Олександра Колянчука, статтях про Адама Міцкевича, Юліуша Словацького, Богдана Лепкого, Юліуша Сенкевича, Флоріана Неуважного, Петра Куприся, Остапа Лапського, Романа Дрозда, Мілю Лучак, Ольгу Петик, Олександрю Шевелло, Миколу Слабака, Михайла Козака, серії нарисів про операцію «Вісла» та ін.

Окрім цього, Микола Зимомря для проникнення в потаємні глибини людської душі вільно користує з таких жанрів, як нариси, портрети, життєписи, біографії діячів науки і культури, видатних фахівців у різних галузях і простих трудівників, де на першому місці — «образ людини», а зусилля дослідника скеровані на виявлення зв'язку між індивідуальним та загальним. Величезний і значущий життєвий матеріал не так часто «просвітлюється» узагальненим аналізом у жанрі документалістики. Автор пропонує читачам тест на упізнання, ідентифікацію змальованої людини, наскільки її образ збігається або не збігається з прототипом і наскільки він уписується в за-

гальнокультурний міжнародний ландшафт, діалогізує із зовнішнім світом. А відтак — питання до автора: з якої «інстанції» він оцінює змальовані події, якому читачеві адресує свої нариси і якими є критерії згаданого упізнання.

Рецензенти книги нарисів Миколі Зимомрі «Долі в людях» (2006) слушно підкреслювали, що питання ідентичності людини з собою і світовими стандартами духовності майстри слова кожної епохи вирішують по-своєму (вони можуть цю ідентичність висувати на передній план або ж нехтувати нею, вважати її за небажану). Залежно від того, яку категорію людини через жанри нарису, портрета, життєпису хоче показати автор: людина-ідея, людина-особистість, людина-психіка, людина, виключена з цього світу або прирівнена до предметного середовища, людина, ототожнена з автором і читачем або протиставлена їм.

У книзі Миколи Зимомрі вміщено 55 нарисів про людей, серед них — тісно зв'язаних з українською і польською культурами, напр., мистецтвознавець Володимир Овсійчук, музикознавець Володимир Грабовський, перекладач, режисер театру Володимир Серкіз, фольклорист Юліуш Сенкевич (внук Генрика Сенкевича), культурологи Ярослав Грицков'ян, Михайло Орос, літературознавці Федір Погребенник, Степан Добош, письменники Дмитро Павличко, Юрій Гаврилюк та ін.

Кожна з цих особистостей достеменно описана, ніби з натури. Однак було б надто однобічно прирівняти героїв книги «Долі в людях» з героями «фізіологічних нарисів» Оноре де Бальзака, Джемма Руссо, Володимира Даля, Івана Тургенєва, Гліба Успенського та інших. Автор узагальнює образи людей за допомогою вимислу, фантазії. Нарис про журналіста й письменника Івана Губаля починається із порівняння героя і бджілки, яка «завжди живе рухом, невидимою долею, що веде до якоїсь уявної вершини»; бджілка нагадує «невтомні пошуки його (героя. — Авт.) на різних нивах духовних устремлінь» (с. 189). Дуже оригінально починається інтерв'ю з українським поетом у Польщі Юрієм Гаврилюком: «Розмовляти з обдарованим поетом — це нерідко нагадує мозаїку з уявної картини “битва Аттилі з готами”. Бо такого реального полотна досі не існує. Проте заснувати бесіду про неї завжди кортить, якщо співрозмовник змагається словесно сам із собою і викликає несподівані повороти думки. Так твориться на очах асоціативно розмаїта пульсація поетичної гри з образами, мотивами, ідеалами» (с. 390). Тут пригадується Хорхе Луїс Борхес і його оцінка творів Кафки: «Один з моїх друзів назвав мені людину, яка випередила фантазії Кафки з їх немислимими провалами і численними дрібними персонами: це елат Зенон, який придумав безконечне змагання Ахіллеса з черепахою».

Отже, вимисел у нарисах Миколи Зимомрі відіграє не меншу роль, ніж в оповідання (маю на увазі «Нюрнберзьке яйце» Михайла Коцюбинського, довкола якого досі точаться дискусії: нарис чи оповідання?). Оскільки основним принципом побудови нарисового образу є описовість подій і характерів, то саме з неї «витікає» специфіка композиційної побудови творів. У деяких його творах сюжету зовсім немає («завжди залишатися собою:

Федір Погребенник») або він ослаблений («Наплив лікувальної ласки: Петро Мізун).

У нарисі «Відданість срібній землі: Яків Штернберг» автор наводить цікаву аналогію із Шмуелем Йосефом Агноном (1888–1970), єдиним лауреатом Нобелівської премії в галузі літератури, який народився в Україні, в місті Бучач на Тернопільщині. «Яків Штернберг порівнював описи Коломиї й Бучача з-під пера Агнона зі стилістикою письма Франка-прозаїка» (с. 150), — узагальнює Микола Зимомря. Пишучи про хірургічну діяльність Петра Мізуна, він згадує одну із найстаріших лікарень у Центральній Європі — Берлінську Шаріте, засновану ще в 1710 році. Завідувач клініки цієї лікарні професор Горст Гайне високо оцінив дослідницькі статті українського хірурга Петра Мізуна. Далі читаємо: «Мало хто знає, що саме тут пережила важку операцію Леся Українка в червні 1899 року. Однак Петро Мізун про неї видав і високо поцінював практику німецького хірурга Ернста Бергмана (1836–1907), який оперував тоді ще молоду пацієнтку з України, а згодом — уславлену авторку “Лісової пісні”» («Напливи лікувальної ласки: Петро Мізун» (с. 244).

Безперечно, таке вільне, гнучке поєднання елементів письма художнього й публіцистичного допомагає гостріше розробити тему, різкіше виявити ідею, сутність характеру, розширити фактичну основу твору, посилити аргументацію. Для оповідання потрібна фабула, чітка динамічна організація. В нарисі цього немає. Микола Зимомря, відступаючи від сюжетної оповіді, вдається до публіцистичних роздумів, наукових узагальнень, бібліографії, навіть статистики, і композиція його творів визначається не розвитком події, а логікою судження й асоціативністю мислення. У самій природі нарису вміщено поняття про певну побіжність, про необхідність схопити найтипніше, найяскравіше, окреслити явище, прикинути якісь бодай пунктирні лінії.

Майстерно збудовані нариси бентежать читача, вони поєднані з майстерністю портретування не стільки зовнішнього, скільки внутрішнього. Тут приходиться на пам'ять вірш Волта Вітмена:

*Багатьом пісням і картинам, які повні думок,
але не визнані,
я сотворив би пам'ятник, увінчаний лаврами.
Високо, вище від інших, — пам'ятник усім,
які завчасно полягли, охоплені полум'ям
якихось дивних устремлінь духу,
усім, яких згасила завчасна смерть.*

Нарисовець сотворив такий пам'ятник своїй мамі, чії наспіви, на щастя, збереглися в записах сина і пізніше їхню нотацію здійснили з магнітофонної стрічки Вікторія Цугорка та Василь Кобаль. Незважаючи на драму маминого життя й драму незреалізованого таланту, автор оптимістично завершує нарис: «Гафія Зимомря мріяла відсвяткувати 80-річчя, яке при-

пало б на друге лютого 1999 року. Та, на превеликий жаль, першого січня 1995 року натружене й вимучене недугами серце зупинилося... Відійшла у вічність Мати-Берегиня, виконавши свій земний обов'язок перед Всевишнім та Україною. Все село Голятин з його присілками та навколишніми узгір'ями прощалося з улюбленою трудівницею. Якось почувши з радіохвилі висловлену диктором цитату, — слова Юрія Федьковича, охоче повторювала: «Я наш нарід цілим серцем люблю, і душа моя віщує, що його велика доля жде...» (с. 334).

Колись Максим Горький порівнював нарис з ескізом — начерком олівцем. Нарис автора про маму, як і інші його твори — це теж ескіз, але не «сировина», не «творча заготовка» для великого полотна. Він має цілком самостійне значення. Тому, порівнюючи його з ескізом, треба мати на увазі лише спосіб, прийом письма.

Тепер кілька слів про мову нарисів Миколи Зимомрі, вона образна, картинна, проста, природна. Заради увиразнення змісту й яскравості висловлення автор часто вдається до образотворчих засобів (фігури і тропи). Напр.: «...косив запашну команицю в урочищі Радванка, побіля якого розляглося білим лебедем село Ромочевиця» (с. 298); «На жаль, не кожний, кого Бог виліпив із глини, вміє шанувати флору й фауну Українських Карпат» (с. 304); «Дівчину назвали Маргаритою. Вітцівська кровинка небавом вже "бігала" під звуки грайливих мелодій короля вальсу — Штрауса» (с. 305); «Дитя зростало, хоч за вікном — танцювали вогненні коні війни, а опісля неї надійшов скалічений недолюдкама час: переселення, виселення, депортація» (с. 341) і т. д.

Художній мові Миколи Зимомрі притаманні лаконічність, стислість вислову, економність використання слів, місткість — він у небагатьох словах викладає досить значний матеріал, логічність, емоційність, яскраво виражений оціночний елемент та особлива тональність, коли автор вміє надати своїм словам певного забарвлення — поваги, співчуття, іронії, презирства, обурення тощо.

Живий інтерес викликає розділ «Інтерв'ю». Призначення інтерв'ю — правдиво, з перших рук подати найважливіші відомості, всебічно, з посиленням на співрозмовника, висвітлити якийсь факт, якусь істотну подію. За компетентних людей, які мають великий авторитет і з ними — у формі діалога — розмовляє автор, обрано диригента Закарпатського народного хору Михайла Кречка («Херувимська благодиторність»), славного онука Генрика Сенкевича, польського етнографа Юліуша Сенкевича («Слідами легенди»), поета і Надзвичайного і Повноважного Посла України в Республіці Польща Дмитра Павличка («Рубати правду до віч»), білоруського поета й перекладача Віктора Шведа («Відчуття причетності»), українського поета з Білостока Юрія Гаврилюка («Світанок між Бугом і Нарвою») та ін. До слова, окремі спостереження, висловлені про книжку «Долі в людях» (2006), дотичні й збірок художньо-документальних нарисів «Джерела вічної краси» (Ужгород, 1996, 236 с.) та, у першу чергу, «Час і життя» (Дрогобич, 2012,

644 с.), а також цінного видання «Відлуння. Світло поетичного світу Тараса Шевченка» (Ужгород–Львів, 2014, 564 с.).

Природно, що матеріал, узятий, приміром, для інтерв'ю, хай і різноманітний, має особливу силу переконливості, бо містить свідчення, важливі заяви, повідомлення, розповіді авторитетної особи, хоч і кількома штрихами — характеризує внутрішній світ людини, передає її думки, сподівання, настрої, оцінки тих чи інших явищ. Напр., читачеві цікаво буде знати, що Юліуш Сенкевич роман свого діда «Мечем і вогнем» вважає тенденційним щодо зображення тодішніх подій в Україні, у ньому спотворений образ Богдана Хмельницького і т. д. Це мало свої причини: дебют молодого письменника в галузі історичного жанру, його бажання написати «рицарський роман»; вплив на автора ковбойських творів із життя Америки, де він побував, та «Трьох мушкетерів» Олександра Дюма. Негативну роль тут зіграла польська консервативна історіографія (напр., праці Людвіка Кубала), яка всю вину за руйнацію Речі Посполитої (переділ у 1772–1795 рр.) звалила на плечі Богдана Хмельницького та його побратимів. Зрештою Україна не була тоді осібною державою, вона асоціювалася з «диким сходом». «Польську Україну» вже пізніше прославили поети української школи (Юліуш Словацький, Антоній Мальчевський, Северин Гощинський, Міхал Грабовський, Богдан Залеський та інші), вони змалювали її як ошатну рідну землю, поетичнішу, ніж інші терени Польщі. Зрештою і сам Генріх Сенкевич через 20–30 років зовсім по-іншому оцінював свій роман і вважав, напр., що виведений ним образ Яреми Вишневецького («Катуйте їх так, аби відчули, що вмирають») не вписувався в систему загальнолюдських вартостей, ідеалів справедливості, свободи, вільного життя тощо. Онук славетного письменника жалкує за тим, що в романі «має місце і суб'єктивне прочитання фактів, упереджене розуміння оцінок щодо змальованих персонажів, подій та історичних постатей» (с. 357), і що Генріх Сенкевич не врахував точки зору на тодішні події в Україні прогресивних істориків Сташці, Козмяна, Левеля, які вказували і на провини польської шляхти: егоїзм магнатів «на кресах» (Вишневецькі, Конєцпольські, Потоцькі), брак релігійної толеранції з боку католицької шляхти та косячу тощо. Юліуш Сенкевич вважає: «Фільм “Вогнем і мечем” режисера Гофмана містить інтерпретацію, що якісно корегує Сенкевичеві підступи упередженого характеру» (с. 358). Сьогодні це дуже важливо, бо «Польща й Україна — суверенні держави, незалежні ні від кого. Це — фундаментальна засада» (с. 364). Він розповідає про свою любов до України, про те, що його мама, Зузанна з роду Целецьких, народилася в родинному маєтку в Бичківні, під Чортковом, а бабуся до війни проживала у Бродах, тепер Львівської області. Любить український фольклор, українську пісню. Хотів би побувати в Україні.

Як бачимо, питання, порушені в інтерв'ю, актуальні, злободенні, політично спрямовані, ділові, громадськи значущі. Це саме можна сказати і про зміст розмови з Дмитром Павличком, Віктором Шведом, Юрієм Гаврилюком та іншими.

Можемо підсумувати, що герої Миколи Зимомрі (як і інші складові його нарисів) виконують кілька функцій одночасно: вони характеризують конкретну особу, розкривають її світогляд, систему ціннісних орієнтацій, погляд на світ, і, в той же час, є загальною моделюючою категорією. Можна назвати кілька її (загальної моделюючої категорії. — *Авт.*) синонімів: «виконання Заповідей Божих», «дотримання золотих правил людського співжиття», виписаних у літературах всіх народів, зрештою — «конвергенція» (термін Андрія Сахарова). Конвергенція — це відмова від догматизму ідеології заради врятування людства, яке сьогодні опинилося перед небезпечною самознищення — через термоядерні війни, руйнацію природного середовища відходами хімічних, енергетичних, металургійних підприємств, отруєння продуктів харчування, нищення лісів і виснаження природних ресурсів, зрештою через невміння налагодити діалог з іншими людьми, державами, культурами. Саме з такої «інстанції» звертається до нас автор нарисів, наполягаючи на вирішенні глобальних питань миру, екології, економіки, соціальної і політичної справедливості, культури. Упізнати героїв — це значить досягнути їх національну, психологічну, соціальну, культурну ідентичності, пізнати їхню самосвідомість і бажання вписатися в ландшафт цього світу, систему його цінностей і норм.

Благородна широчінь душевних поривів сучасника, який живе в органічній і міцній злагоді з непереборною прив'язаністю до рідної землі, помітна не тільки на сторінках художніх збірок «Дзвін для ангелів» (Ужгород, 2014) та «Промінці студеного сонця» (Дрогобич, 2015), але і в новій книзі малої прози Миколи Зимомрі «Образки срібної землі» («*Obrazki srebrnej ziemi*») (Дрогобич-Люблін, 2016). Вона помітна в новій книзі «малої прози» Миколи Зимомрі «Образки срібної землі» («*Obrazki srebrnej ziemi*», 2016). Книга вийшла українською і — паралельно — польською мовами, тексти на польську переклав відомий поет Тадей Карабович. Як слушно зазначає у передмові до книги доктор філологічних наук, професор Любомир Сеник, у нашій практиці «якось осторонь опинилася, замалими винятками, така жанрова форма, як образок». Хоча у неї були великі попередники: Шарль Бодлер, Іван Тургенєв, Станіслав Пшибишевський, Ян Каспрович, Леся Українка, Ольга Кобилянська, Василь Стефаник, Марко Черемшина, Михайло Яцків, Гнат Хоткевич та ін.

Образки Миколи Зимомрі передбачають ритмічний склад, ліризм, орнаментальність стилю, культ краси і почуття. Це здатність, як писала Соломія Павличко, писати «наче уривками, фрагментами, спазмами, немовби не дбаючи про завершеність сюжету та створення характеру». Таким творам притаманні органічна цілісність, переплетення елементів реальності і фантастики, панівні почуття, настрої, думки, ситуації, вихоплені із загального життєвого плину.

І справді, коли читаєш твори «Життєвий пісок», «Сльози на мальвах», «Порятунок», «Сонце у темряві», «Туман над долиною», «Жалива в серці», «Зла тінь», «Золота бринза», «Веселка зеленого дощу» та інші, то починаєш

глибше розуміти цікавість автора до складнощів внутрішнього світу людини, переплетення різних умонастроїв та імпульсів, зміни душевних станів. Такий психологізм не має нічого спільного з раціоналістичною схематизацією ества, бо він починається із непередбачуваності вчинків героїв, як, напр., в образковій «Сльози на мальвах», де розгублена дружина, зустрівши чоловіка із фронту, замість клізми вливає в дитину остріп...

Власне, в образках приваблює ледь окреслений процес формування людських почуттів, думок, намірів, їх переплетення і взаємодія, часом навіть химерні. Діапазон словесно-виражальних засобів такого психологізму в автора доволі широкий: характеристика почуттів, сповідь персонажа, внутрішні монологи і задушевні бесіди, записи, зображення станів людського несвідомого...

За кожною із книг, статей, рецензій, підсумкових визначень про внесок Миколи Зимомрі у літературознавство, його «трудів і днів», всебічної характеристики науково-творчої діяльності, вилаштованих у цікавий, захоплюючий сюжет з особливою залюбленістю героя в художню літературу, науку, природу, красу людських стосунків, виникає ще один збірний персонаж: мудрий, справедливий учений-літературознавець, майстер-перекладач, тонкий аналітик, який виявляє свій науковий хист і в опонуванні кандидатських та докторських дисертацій, і в науковому керуванні кандидатськими дисертаціями, і в титульному рецензуванні, і в численних виступах на наукових конференціях, конгресах і симпозіумах.

Микола Зимомря — талановитий учений і перекладач у повні сил, його праці мають непересічну концептуальну вагомість, вони глибоко аналітичні, приправлені яскравими згадками та асоціаціями. Емоційна наснаженість, пружний ритм розвитку думки, безнастанні іскри образності — все це вже давно помічено й оцінено читачами. Василь Марко та Ігор Добрянський писали про нього: «Впадає в око феноменальна здатність працювати за будь-яких обставин, підкоряючись високому внутрішньому імперативу — треба». А ось самотня оцінка, що міститься в листі Миколи Жулинського від 30 листопада 2016 року: «Миколі Зимомрі — славному дослідникові таємниць образного слова, творцеві художнього світу, культурологові-будівничому “золотих мостів зрозуміння і спочування”, за Іваном Франком, між літературами і народами — сердечні вітання з нагоди високого ювілею!». Аналогічну думку висловила й Валентина Соболя, яка слушно зауважила: «Мотив освіти як основи всіх основ — глибокої, правдивої, закоріненої в пам'ять, історію, традицію,— є чи не наскрізним у збірочці “Образки Срібної землі”». До речі, усебічну характеристику науково-педагогічної діяльності та художньої творчості автора цінної монографії «Німеччина — Україна: У нарисах взаємодії культур» (Львів, 1999) дав Микола Ткачук у згаданій праці «Першооснова змісту. Літературний портрет Миколи Зимомрі». Такою є потреба християнської душі Миколи Зимомрі — перемагати себе, перемагати час, перемагати минуле. Він знає, що «тіла», які перебувають на небесах, складаються не з грубої матерії. Свідомість сама складає для себе тіло з того, що людина зробила в земному житті.

Звісно, вченому ще рано думати про спокій. Бо ж попереду — найкращі задуми і найкращі твори. Він сотнями нитей зв'язаний з українською класичною художньою спадщиною, чиї традиції у його творах міцно сплавилися з новаторським духом сучасності. Він ніби заповзято взявся ще і ще раз показати нинішнім молодим, що насправді «вічно юними» є митці, у творах яких таяться невичерпні поклади правди, добра і краси.

Бажаємо Миколі Івановичу здоров'я, натхнення, енергії, утілення всіх творчих планів і чекаємо на нові публікації.

Олександр Астаф'єв
Людмила Грицик
Ростислав Радишевський